SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE
ZA ROK 1935

(XXIX ROK ISTNIENIA)

WILNO
NAKŁADEM TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE
Z ZASIŁKU MINISTERSTWA WYZ. REL. i OŚW. PUBLICZNEGO
1936.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

ZA ROK 1935

Drukarnia „ZORZA" Wilno, Wileńska 15.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI

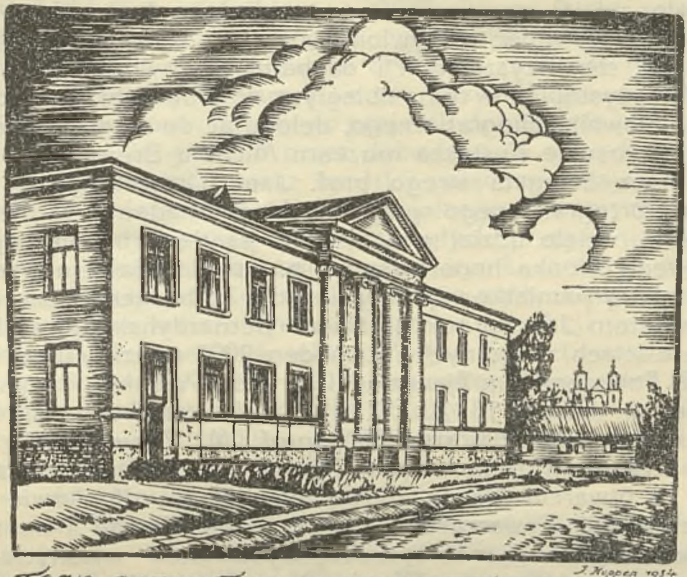
TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

ZA ROK 1935

(XXIX ROK ISTNIENIA)

W I L N O
NAKŁADEM TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE
Z ZASIŁKU MINISTERSTWA WYZ. REL. i OŚW. PUBLICZNEGO
1 9 3 6.

4

SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

W roku 1935 działalność naukowa Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie mimo niesprzyjających warunków materjalnych rozwijała się w sposób pomyślny.

Jako wyraz tej działalności służą przedewszystkiem wydawnictwa naukowe, które w roku objętym sprawozdaniem nakładem Towarzystwa naszego ukazały się; dokładny spis tych publikacyj znajduje się w sprawozdaniu osobnem, a na tem miejscu zaznaczamy jedynie, że wyszło naogół 9 publikacyj o nakładzie ogólnym 2100 stron, co stanowi w dziejach Towarzystwa bodajże cyfrę rekordową.

Bardzo intensywna była również działalność wydziałów naukowych, wyrażająca się w licznych posiedzeniach z referatami naukowymi; ta działalność została uwzględniona w sposób wyczerpujący w sprawozdaniach wydziałowych. Posiedzeń naukowych ogólnych (poza wydziałami) odbyło się w r. 1935 dwa:

CII, w dn. 25. V.— uroczyste zebranie ku czci Elizy Orzeszkowej z powodu 25-lecia Jej zgonu; odczyty wygłosili: prof. dr. Stanisław Cywiński i prof. dr. Konrad Górski;

CIII, w dn. 21. XI. — posiedzenie poświęcone pamięci Szymona Askenazego; odczyt wygłosił prof. dr. Janusz Iwaszkiewicz.

Tawarzystwo nasze utrzymywało w roku 1935 w dalszym cią-

gu ożywione stosunki ze światem naukowym w kraju i zagranicą oraz brało udział w jego życiu; w związku z tem należy przedewszystkiem wspomnieć o ożywionej wymianie wydawnictw z licznemi instytucjami, stowarzyszeniami i osobami.

TPN przystąpiło w roku ubiegłym do Komitetu Redakcyjnego Polskiego Słownika Biograficznego, delegując do niego swego przedstawiciela w osobie Kustosza muzeum Michała Brensztejna, uczestniczyło przez delegata swego prof. Jana Otrębskiego w pracach Komitetu Ortograficznego przy Polskiej Akademji Umiejętności w Krakowie, wzięło udział w uczczeniu pamięci znakomitego uczonego a swego członka honorowego ś. p. Oswalda Balzera przez wmurowanie tablicy pamiątkowej przy wejściu do będącego przez długie lata warsztatem Jego pracy Archiwum Bernardyńskiego we Lwowie, w uroczystościach, związanych z obchodem 2000 rocznicy urodzin Horacego, w VI Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich, który się odbył w Wilnie w dniach 18-20. IX 1935 r. Towarzystwo nasze wzięło również czynny udział: prezes TPN prof. M. Zdziechowski wszedł w skład prezydjum honorowego Zjazdu i w imieniu Towarzystwa wygłosił na otwarciu Zjazdu mowę powitalną, członkowie Zjazdu licznie zwiedzali Towarzystwo i jego zbiory. Zarząd T-wa zorganizował dla członków Zjazdu sprzedaż wydawnictw własnych po cenach specjalnie zniżonych. Towarzystwo Przyjaciół Nauk uczestniczyło pozatem w Zjeździe Naukowym im. Ignacego Krasickiego w dniach 8, — 10 czerwca 1935 r. we Lwowie—delegat T-wa prof. dr. Manfred Kridl, w akademji ku uczczeniu ś. p. Marji Skłodowskiej-Curie w dn. 1 kwietnia w Warszawie—delegat T-wa prof. dr. Józef Patkowski oraz obesłało swemi wydawnictwami w charakterze eksponatów wystawę p. n. „Wilno w słowie i obrazie", urządzoną w lutym przez Koło Miłośników Ż. T. K. w Polsce.

W dniu 12 maja roku zeszłego Towarzystwo Przyjaciół Nauk narówni z całą Polską poniosło ciężką stratę przez zgon Pierwszego Marszałka Polski a swego od dn. 14. VI. 1919 członka honorowego ś. p. Józefa Piłsudskiego; na żałobną wieść o Jego zgonie Zarząd Towarzystwa wysłał do Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej depeszę kondolencyjną, której tekst umieszczony został w sprawozdaniu zeszłorocznem.

Stan materjalny Towarzystwa w roku ubiegłym niestety nie był pomyślny. Równie jak i w latach poprzednich byt materjalny Towarzystwa opierał się głównie na zasiłkach łaskawie udzielanych przez Zarząd Funduszu Kultury Narodowej przy Prezesie Rady Ministrów oraz przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; zasiłki te jednak mają przeważnie przeznaczenie specjalne—na wydawnictwa, zaś wydatki bieżące T-wa (utrzymanie gmachu, opał, światło, pobory personelu i t. d.) znajdują pokrycie wyłącznie w składkach członkowskich, ofiarach doraźnych i dochodach ze sprzedaży wydawnictw, a że wpływy z tych źródeł są bardzo

szczupłe, więc też wydatki bieżące tylko z trudem opędzane być mogły. Wydatki te z początkiem r. 1936 Zarząd T-wa widział się zmuszonym w b. znacznym stopniu ograniczyć, przyczem niestety musiał się zdecydować pom. in. na obniżenie poborów personelowi. Ciężki stan materjalny Towarzystwa nie pozwolił Zarządowi na przystąpienie do zrealizowania pilnego projektu-dokupienia placu sąsiedniego i rozszerzenia gmachu przez dobudowanie skrzydła, mimo że potrzeba dokonania tego coraz bardziej palącą się staje.

Dążąc do polepszenia stanu materjalnego Towarzystwa, Zarząd przystąpił do windykowania składek zaległych, przeważnie od członków pozamiejscowych, co dało pewne wyniki, oraz za pośrednictwem swego Prezesa zwrócił się do szeregu osób znanych ze sprzyjania poczynaniom kulturalnym i w wyniku tej akcji uzyskał kwotę zł. 950.— Ofiarodawcami byli: rektor Marjan Zdziechowski zł. 200.—, Wiktorja hr. Dzieduszycka zł. 100.—, minister Aleksander Meysztowicz zł. 100.—, ordynat Albrecht ks. Radziwiłł zł. 100.—, ambasador Konstanty Skirmuntt zł. 100.—, senator Roman Skirmuntt zł. 100.—, mecenas Marjan Strumiłło zł. 100. —, prof. dr. Adam hr. Żółtowski zł. 100. —, dyr. Marjan hr. Broel-Plater zł. 50.—.

Poza tem Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie złożył na rzecz Towarzystwa zł. 500. — i Dyrekcja Wileńskiego Banku Ziemskiego zł. 300. — Kasa im. Mianowskiego przyznała Towarzystwu zasiłek w wysokości zł. 500. — specjalnie na druk tomu 1-go „Materjałów do dziejów literatury i oświaty na Litwie i Rusi z Archiwum drukarni i księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie z lat 1805-1865" w opracowaniu T. Turkowskiego.

Gdy chodzi o pomoc naszemu Towarzystwu ze strony Rządu, musimy wspomnieć również o hojnej dotacji Funduszu Pracy w wysokości zł. 6000., — która umożliwiła dokonanie w roku ubiegłym szeregu poważnych inwestycyj w gmachu Towarzystwa (ob. sprawozdanie z administracji nieruchomości).

Walne zgromadzenie doroczne odbyło się w roku 1935 jedno— w dniu 17 czerwca. Zarząd Towarzystwa odbył w tym okresie posiedzeń 9. Na początku roku objętego sprawozdaniem skład Zarządu TPN był następujący: prezes (jednocześnie przedstawiciel Wydziału I) prof. dr. Marjan Zdziechowski, wiceprezes i kierownik działu rękopisów prof. dr. Stanisław Kościałkowski, sekretarz mgr. Aleksander Jodziewicz, skarbnik Józef Dunaj, kustosz muzeum Michał Brensztejn, kierownik książnicy prof. dr. Stanisław Zajączkowski, redaktor wydawnictw (jednocześnie przedstawiciel Wydziału III) ks. prof. dr. Bolesław Wilanowski, kierownik działu wymiany wydawnictw doc. dr. Jan Safarewicz, administrator nieruchomości Władysław Hołownia oraz przedstawiciele Wydziałów poza osobami wyżej wymienionemi: Wydziału I—prof. dr. Jan Oko, Wydziału II— prof. dr. Władysław Dziewulski i prof. dr. Józef Trzebiński, Wydziału III—doc. dr. Ryszard Mienicki; wiosną tegoż roku skarbnik Józef Dunaj ciężko zachorował, w maju zrzekł się swego stanowiska i w dniu 16 lipca zmarł; zgromadzenie walne doroczne w dniu 17

czerwca wyraziło Mu podziękowanie za pracę dla dobra Towarzystwa i wybrało na Jego miejsce p. Oktawjusza Rackiewicza; jednocześnie występujący z Zarządu z kolei na zasadzie art. 28 statutu Towarzystwa sekretarz Towarzystwa Aleksander Jodziewicz został wybrany ponownie. Z dniem 5. XII. 1935 prof. dr. Jan Oko wobec zrzeczenia się stanowiska wiceprzewodniczącego Wydziału I-go przestał być członkiem Zarządu i na jego miejsce z ramienia Wydziału I wszedł do Zarządu prof. dr. Manfred Kridl. Inne zmiany w składzie Zarządu nie zaszły. Komisję Rewizyjną stanowili pp.: dr. Zygmunt Zawadzki, prof. dr. Marjan Eiger i Juljan Bądzkiewicz— jako członkowie i pp. Tadeusz Turkowski i Ignacy Turski — jako zastępcy; skład ten walne zebranie doroczne powołało ponownie.

W okresie od dnia 17 czerwca 1935 roku do dnia 20 czerwca 1936 roku zmarli następujący członkowie Towarzystwa:

honorowi — Szymon Askenazy 22. VI. 1935
Zygmunt Mokrzecki 3. III. 1936
Ludwik Szadeczky 29. XII. 1935
Juljan Talko-Hryncewicz 26. IV. 1936
dożywotni — Aleksander Chomiński 6. V. 1936
zwyczajni — Stanisław Bułharowski 22. X. 1935
Józef Dunaj 16. VII. 1935
Jan Grochmalicki 15. IV. 1936
Wacław Jasiński 17. V. 1936
Ludwik Sokołowski 7. VI. 1936
ks. Józef Songin 9. II. 1936
Kazimierz Staniszewski 25. III. 1936

Cześć Ich pamięci!

W dniu 1. I. 1936 Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie liczyło członków: honorowych—20, korespondentów — 4, protektorów—6, dożywotnich i wieczystych 36, zwyczajnych—321, razem—387.

SPRAWOZDANIA

z działalności Wydziałów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie w roku 1935.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU I

(filologji, literatury i sztuki) T. P. N. w Wilnie

za rok 1935.

W ciągu r. 1935 Wydział odbył posiedzeń naukowych pięć; przedstawiono na nich następujące prace i komunikaty:

1. 9. II. 1935: prof. J. Otrębskiego: Sprawozdanie z obrad Komisji ortograficznej w Krakowie; mgr. A. Mirowicza: O aspektach w języku gockim.
2. 2. III. 1935: dr. Haliny Turskiej: Wyspy jęz. polskiego w Wileńszczyźnie.
3. 21. VI. 1935: prof. J. Safarewicza: Prawo skracania jambów w jęz. łacińskim.
4. 22. XI. 1935: prof. S. Cywińskiego: Do genezy kilku utworów Norwida (lektura poety w l. 1840—2).
5. 18. XII. 1935: prof. E. Koschmiedra: Końcówki —ach, —ami, —om.
   mgr. Ant. Szantyra: Udział Groddka w życiu Uniwersytetu i Wilna w początkach w XIX.

W tymże okresie sprawozdawczym ukazały się w druku nast. prace: Mirowicz Anatol: *Die Aspektfrage im Gotischen* oraz Otrębski Jan: *O najdawniejszych polskich imionach osobowych.*

W roku sprawozdawczym Wydział liczył 40 członków. Zarząd Wydziału stanowili: prezes—prof. Marjan Zdziechowski, wiceprezes (do dn. 5.XII.1935 r.) prof. Jan Oko i (od dn. 6.XII.1935 r.) prof. Manfred Kridl, sekretarz—prof. Stanisław Cywiński.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU I T. P. N.

Bobka Jan, Brensztejn Michał, Cywiński Stanisław, Dunajówna Marja, Francastel Pierre, Gizbert-Studnicki Wacław, Glixelii Stefan, Gostkowski Rajmund, Górski Konrad, Hleb-Koszańska Helena, Hoppen Jerzy, Jędrzejewiczowa Cezarja, Kłos Juljusz †, Kolbuszewski Kazimierz, Koschmieder Erwin, Kościałkowski Stanisław, Kridl Manfred, Limanowski Mieczysław, Lorentz Stanisław, Morelowski Marjan, Narębski Stefan, Nowicki Paweł ks., Oko Jan, Otrębski Jan, Pigoń Stanisław, Piwocki Ksawery, Remer Jerzy, Ruszczyc Ferdynand, Rybicki Józef, Rygiel Stefan, Ryniewicz Antoni, Safarewicz Jan, Śledziewski Piotr ks., Ślendziński Ludomir, Sokołowski Ludwik †, Srebrny Stefan, Szapszał Hadżi Seraja Chan, Turkowski Tadeusz, Turska Halina, Zdziechowski Marjan.

SPRAWOZDANIE
SEKCJI HISTORJI SZTUKI
WYDZIAŁU I-go T-WA PRZYJ. NAUK W WILNIE
za rok 1935.

Sekcja odbyła od stycznia do grudnia 1935 r. posiedzeń sześć, na których streszczono 6 referatów i 3 komunikaty razem 9 prac naukowych.

(Od powstania Sekcji w styczniu 1931 r. do grudnia 1935 r. odbyło się razem 39 posiedzeń, na których wygłoszono 39 dłuższych referatów i 16 komunikatów, t. j. razem 55 prac naukowych).

1. Dnia 28.II. Inżynier - architekt miejski p. *Stefan Narębski* wygłosił referat p. t. „Zarys urbanistycznego rozwoju Wilna i plan jego zabudowania” z r. 1817.

2. Dnia 4.III. *P. Paul Jamot* dyrektor galerji obrazów Louvre'u w Paryżu, zaproszony przez Sekcję, wygłosił w auli kolumnowej U. S. B. odczyt p. t. „Esprit français et art français”. Powitanie p. P. Jamot wygłosił na prośbę prezydjum Sekcji J. M. Rektor U. S. B. prof. Witold Staniewicz.

3. Dnia 8.III. p. *Jerzy Hoppen* wygłosił referat p. t. „Materjały do historji snycerstwa i stolarstwa w Wilnie”.

4. Dnia 8.IV. prof. *Marjan Morelowski*: „Pericopae lubińskie, ewangeljarz płocki i drzwi gnieźnieńskie a sztuka leodyjska XII wieku”.

5. Dnia 21.XI. p. *Jerzy Hoppen:* 1) „D. Casperini twórca boazerji w kośc. Dominikańskim w Wilnie”; 2) „Śladami I. de Eggenfeldera, nieznanego malarza i sztycharza wileńskiego”.

6. Dnia 10.XII. p. *Jerzy Hoppen:* 1) „Brama Sapieżyńska w Wilnie”; 2) Malarz Jan Prechtl, — „brat Józef od św. Teresy”; 3) „Hanusz Trylner mincerz wileński“ oraz p. *Euzebjusz Łopaciński:* „Nowe dane archiwalne do historji sztuki Wilna XVIII w.”.

We wrześniu 1935 r. (w dniu otwarcia w Wilnie ogólno-polskiego Zjazdu Historyków) wyszedł z druku II tom „Prac i materjałów sprawozdawczych Sekcji Historji Sztuki” pod redakcją Marjana Morelowskiego. Tom ten obejmuje 491 stron druku i 170 reprodukcyj; zawiera ogłoszone bądź to w całej rozciągłości bądź też w krótkich streszczeniach referaty, wygłoszone w ubiegłych latach w Sekcji. Dla braku dalszych środków część rękopisów oczekuje na razie ogłoszenia w roku następnym. Równocześnie posunął się prawie do samego końca druk I tomu „Prac Sekcji H. Sztuki”, który obejmuje rozprawę doc. z. prof. Rajmunda Gostkowskiego p. t. „Ikonografia kapłańska w sztuce greckiej”. Tom ten miał ujrzeć światło dzienne równocześnie z tomem II-gim. Wyjdzie on w r. 1936, opóźniony z powodu choroby autora.

Dzięki pojawieniu się II tomu „Prac“ Sekcji mogła ona przystąpić do wymiany wydawnictw i uzyskała w tej mierze cenną zgodę i poparcie od 12 pokrewnych instytucyj naukowo-wydawniczych w kraju oraz w Niemczech, Francji i Belgji. Dalsze starania o wymianę są w toku.

Zarząd Sekcji w r. 1935 stanowili: przewodniczący: prof. M. Morelowski, zastępca przewodniczącego konserwator Dr. St. Lorentz, sekretarz prezydjum docent z. prof. R. Gostkowski. Na skutek wyjazdu D-ra St. Lorentza z Wilna przeobrażono prezydjum, wybierając przewodniczącym ponownie M. Morelowskiego oraz dwu zastępców: doc. z. prof. R. Gostkowskiego i konserwatora d-ra K. Piwockiego.

CZŁONKOWIE SEKCJI HISTORJI SZTUKI WYDZIAŁU I T. P. N. od r. 1931 — do 1935.

Brensztejn Michał, Baudonin de Courtenay Zofia, Francastel Pierre, Gizbert-Studnicki Wacław, Gostkowski Rajmund, Hoppen Jerzy, Jędrzejewiczowa Cezarja, Kłos Juljusz †, Kościałkowski Stanisław, Limanowski Mieczysław, Lorentz Stanisław, Morelowski Marjan, Narębski Stefan, Osieczkowska Celina, Piwocki Ksawery, Puciata Leon ks., Remer Jerzy, Ruszczyc Ferdynand, Sokołowski Ludwik †, Śledziewski Piotr ks., Ślendziński Ludomir, Szapszał Hadżi Seraja Chan.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU II

(Nauk matem.-przyrodn. i lekarskich)

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK w WILNIE

za rok 1935.

W roku 1935 na posiedzeniach Wydziału zreferowano następujące prace:

1. R. Szlepówna. Kremaster, jako podstawa podziału systematycznego (ref. J. Prüffer).
2. St. Kownas. Badania nad okresem spoczynkowym Gladiolus gandavensis (ref. P. Wiśniewski).
3. H. Smólska. Wpływ czynników zewnętrznych na skrócenie okresu spoczynkowego cebulek Ornithogalum umbellatum L. i cebulek Muscarim racemosum (ref. P. Wiśniewski).
4. T. Tyszkiewiczówna i J. Giecówna. Wpływ czynników zewnętrznych na okres spoczynkowy korzeni drzew (ref. P. Wiśniewski).
5. Ł. Kuźmicka. Badanie wpływu czynników zewnętrznych na okres spoczynkowy cebulek Oxalis Deppei (ref. P. Wiśniewski).
6. L. Matwiejewówna. Fauna kredy piszącej w Nowosiółkach koło Nowogródka (ref. M. Limanowski).
7. Wł. Dziewulski. Obserwacje Nowej Herkulesa.
8. Wł. Zonn. Obserwacje fotograficzne Nowej Herkulesa (ref. Wł. Dziewulski).
9. Wł. Zonn. Obserwacje fotograficzne gwiazdy zmiennej 179. 1935 Geminorum (ref. Wł. Dziewulski).
10. J. Samborski. Przyczynek wrodzonej skomplikowanej anomalji rozwojowej serca (ref. K. Opoczyński).
11. A. Michalski. Przyczynek do znajomości śluzowców okolic Wilna (ref. J. Trzebiński).
12. J. Krejwisówna. Flora mykologiczna, znaleziona na nawozie króliczym (ref. J. Trzebiński).
13. Z. Sinicynówna. Zespoły roślinne torfowiska pod Nieświeżem (ref. J. Trzebiński).
14. L. Szyłańska. Przyczynek do anatomji zoocecidium kwiatowego Miarus campanulae na Campanula rapunculoides (ref. P. Wiśniewski).
15. P. Wiśniewski. Materjały do rozmieszczenia rzadszych roślin w Wileńszczyźnie.
16. J. Mowszowicz. Zespoły roślinne gór Ponarskich (ref. P. Wiśniewski).
17. J. Mowszowicz. Wykaz flory Wileńszczyzny (ref. P. Wiśniewski).
18. B. Ogijewicz. Unerwienie kończyn u motyli (ref. J. Prüffer).
19. R. Kongiel. O kilku nowych jeżowcach z osadów górnokredowych w okolicach Puław (ref. M. Limanowski).

20. B. Halicki. Chronologja i zasięgi zlodowaceń czwartorzędowych w Polsce (ref. M. Limanowski).

21. B. Halicki i J. Urbański. Profil czwartorzędu w Komaryszkach nad Straczanką (ref. M. Limanowski).

22. J. Glinicka, L. Matwiejewówna, W. Okołowicz. O zasięgu i fazach zlodowacenia bałtyckiego na pojezierzu Narockiem (ref. M. Limanowski).

23. J. Glinicka, J. Urbański. Przełom Straczanki (ref. M. Limanowski).

24. J. Kuczyńska. Kaptaż dolnej Kotry (ref. M. Limanowski).

25. W. Iwanowska. Fotometr termoelektryczny Obserwatorjum astronomicznego w Wilnie (ref. Wł. Dziewulski).

26. Wł. Zonn. Krzywa jasności i elementy orbity gwiazdy zmiennej CO Lacertae (ref. Wł. Dziewulski).

27. Wł. Zonn. Obserwacje nowych gwiazd zmiennych (ref. Wł. Dziewulski).

28. Wł. Dziewulski. Obserwacje fotograficzne gwiazdy zmiennej GO Cygni.

W roku sprawozdawczym wydrukowano większą część kolejnego tomu IX-go „Prac Wydziału II T.P.N. w Wilnie," częściowo z zasiłku Funduszu Kultury Narodowej.

W roku 1935 zmarł członek Wydziału prof. dr. Kazimierz Karaffa-Korbutt. Wydział powołał dwóch nowych członków, a mianowicie: prof. Jana Dembowskiego i prof. Stanisława Małkowskiego. Wydział liczy 38 członków.

Zarząd Wydziału stanowili: prof. dr. Władysław Dziewulski — przewodniczący, prof. dr. Józef Trzebiński — wiceprzewodniczący, prof. dr. Jan Prüffer — sekretarz.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU II T. P. N.

Alexandrowicz Jerzy, Bazarewski Stefan, Bekier Edward, Dembowski Jan, Dziewulski Wacław, Dziewulski Władysław, Eiger Marjan, Hiller Stanisław, Hłasko Marjan, Jantzen Kazimierz, Januszkiewicz Aleksander, Jasiński Wacław †, Kempisty Stefan, Kraszewski Witold, Lelesz Edmund, Limanowski Mieczysław, Łastowski Wacław, Małkowski Stanisław, Mierzeyewski Władysław, Muszyński Jan, Niewodniczański Henryk, Opoczyński Kazimierz, Patkowski Józef, Pelczar Kazimierz, Prüffer Jan, Reicher Michał, Rudnicki Juljan, Rydzewski Bronisław, Sławiński Kazimierz, Staniewicz Witold, Staszewski Wacław, Szmurło Jan, Traczewski Cezary, Trzebiński Józef, Wilczyński Jan, Wiśniewski Piotr, Władyczko Stanisław, Zygmund Antoni.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU III

(Filozofji, historji i nauk prawno-społecznych)

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

za rok 1935.

Na 2 posiedzeniach naukowych Wydziału wygłoszono następujące referaty:

1. 2 marca, prof. Bossowski: Nowy rękopis Gaia.
2. 18 listopada, prof. Jaworski: Wspomnienia o Michale Bobrzyńskim.

W wydawnictwach Wydziału opublikowano:

J. J. Tochtermann: Troki — zarys antropogeograficzny, „Ateneum Wileńskie" r. X oraz „Źródeł i materjałów historycznych Wydziału III T. P. N. w Wilnie T. II". Materjały do dziejów literatury i oświaty na Litwie i Rusi z archiwum drukarni i księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie z lat 1805—1865 T. I. zebrał T. Turkowski.

Poza tem prowadzony jest w dalszym ciągu druk „Zbioru dokumentów cechowych miasta Wilna od końca w. XV do końca XVII (Kodeks m. Wilna)".

Wydział liczył 40 członków. Zarząd Wydziału stanowili: prof B. Wilanowski — przewodniczący, prof. R. Mienicki — zastępca przewodniczącego, prof. H. Łowmiański—sekretarz.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU III T. P. N.:

Adamus Jan, Bossowski Franciszek, Brensztejn Michał, Charkiewicz Walerjan, Chodynicki Kazimierz, Czeżowski Tadeusz, Diveky Adrjan, Ehrenkreutz Stefan, Glaser Stefan, X. Falkowski Czesław, Iwaszkiewicz Janusz, Jasinowski Bogumił, Jaworski Iwo, Komarnicki Wacław, Koneczny Feliks, Kościałkowski Stanisław, Lutosławski Wincenty, Łowmiańska Marja, Łowmiański Henryk,Massonius Marjan, Mienicki Ryszard, Modelski Teofil Emil, Oko Jan, Panejko Jerzy, X. Puciata Leon, Staniewicz Witold, Studnicki Wacław, Studnicki Władysław, Sukiennicki Wiktor, Świaniewicz Stanisław, Świda Witold, X. Świrski Ignacy, Turkowski Tadeusz, Waśkowski Eugenjusz, Wielhorski Władysław, X. Wilanowski Bolesław, Wróblewski Bronisław, Wysłouch Seweryn, Zajączkowski Stanisław, Zawadzki Władysław.

SPRAWOZDANIE

ze stanu zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie za rok 1935.

KSIĄŻNICA.

1. PRZYBYTKI.

A. Dary osób pojedyńczych według ilości ofiarowanych dzieł:

		dzieł	tomów
1.	Tyczkowski Franciszek ks.	441	569
2.	Przyałgowski Marjan	325	368
3.	Charkiewicz Walerjan	169	199
4.	Karpowicz Zygmunt	126	140
5.	Brancewicz Henryk	37	48
6.	Rodziewiczowa Julja	23	23
7.	N. N.	13	13
8.	Konczyńska Wanda	11	11
9.	Sadowska Stanisława	7	38
10.	Brensztejn Michał	7	8
11.	Żukowski Piotr	5	9
12.	Horoszkiewiczówna Walentyna	5	7
13.	Safarewicz Jan	5	5
14.	Hostyński Zbysław	4	5
15.	Cywiński Stanisław	4	4
16.	J. W.	4	4
17.	Łatwis Józef	4	4
18.	Woynicki Edward	4	4
19.	Birżyszka Michał	3	3
20.	Hedemann Otton	3	3
21.	Antoniewicz Włodzimierz	2	2
22.	Deruga Aleksy	2	2
23.	Hausner Roman	2	2
24.	Waluk Kazimierz	2	2

		dzieł	tomów
25.	Ziembicki Witold	2	2
26.	Lewicki Zygmunt ks. ś. p.	1	2
27—62.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowali: 1. Benek Jerzy, 2. Blumfeldt E., 3. Burhardt Stefan, 4. Caro Leopold, 5. Chętnik Adam, 6. Honik Zisze, 7. Jarocki Stanisław, 8. Jodkowski Józef, 9. Kligerówna, 10. Klimczak Bronisław, 11. Koczorowski Stanisław Piotr, 12. Korbutt Aleksander, 13. Kotarski Stefan, 14. Kotwicz Władysław, 15. Krapanówna Zofja, 16. Kryczyński Leon, 17. Kubicki Paweł ks. bp, 18. Ladier Salomon, 19. Łysakowski Władysław Stanisław, 20. Mielczarkowa Aniela, 21. Prüfferowa Marja, 22. Rosiak Stefan, 23. Schrammówna Helena, 24. Seruga Józef, 25. Smolarski Mieczysław, 26. Sommer Otokar, 27. Sopoćko Michał ks., 28. Stankiewicz Ad., 29. Symonolewicz Konstanty (syn), 30. Szumski Jan, 31. Turkowski Tadeusz, 32. Umiastowska Janina, 33. Ungeheuer Marjan ś. p. 34. Weyssenhoff Waldemar, 35. Wyleżyński Adam, 36. Zimnicki Władysław		
	Razem 62 osoby ofiarowały	1247	1513

B. Dary instytucyj:

		dzieł	tomów
1.	Uniwersytet Warszawski	37	40
2.	Bibljoteka Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie	4	4
3.	Uniwersytet Jagielloński	2	3
4.	Instituto Interuniversitario Italiano	2	2
5.	Komitet Organizacyjny XIV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników	2	2
6.	Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism	2	2
7.	Warszawskie Towarzystwo Pomocy Lekarskiej . .	2	2
8	Księgarnia J. Zawadzkiego	1	2
9—23.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowały: 1. Bibljoteka Jagiellońska, 2. Bibljoteka Narodowa J. Piłsudskiego, 3. Fundacja im. Franciszka Nowodworskiego, 4. Fundusz Kultury Narodowej, 5. Gmina Królewskiego stoł. Miasta Lwowa, 6. Instytut Badania Najnowszej Historji Polski, 7. Komitet Gospodarczy VI Zjazdu Historyków Polskich, 8. Konsystorz Wileński Ewangelicko-Reformowany, 9. Légation de la République Tchécoslovaque à Varsovie,		

	dzieł	tomów
10. Pocztowa Kasa Oszczędności, 11. Polski Instytut Współpracy z Zagranicą, 12. Towarzystwo Pomocy Naukowej E. i E. Wróblewskich, 13. Wileński Urząd Wojewódzki, 14. Zakład Budowy Miast Politechniki Warszawskiej, 15. Zarząd Miejski w Wilnie		
Razem 23 instytucje ofiarowały . .	67	72

C. Nabyte za gotówkę:

	dzieł	tomów
1. Inwentarz rękopisów Bibljoteki Zakł. Ossolińskich (Nr. 5501—6000)	1	1
2. Polski słownik biograficzny T. 1	1	1
3. Dziewanowski Wł. Zarys dziejów uzbrojenia	1	1
4. Katalog wyrobów Mennicy Państwowej	1	1
5. Sprawozdanie z dział. Gabinetu Numizmat. 1927—1930	1	1
6. Sprawozdanie z dział. Mennicy Państwowej 1930—1934	1	1
7. „Ziemia" R. 1935	1	1
Razem kupiono	7	7

D. Publikacje perjodyczne otrzymane od redakcyj oraz instytucyj wydawniczych jako dary lub na wymianę:

dzieł tomów

W jęz. polskim: 1. Archiwum Historji i Filozofji Medycyny oraz Historji Nauk Przyrodniczych 2. Biuletyn Bibljoteki Uniwersyteckiej w Wilnie. 3. Biuletyn Historji Sztuki i Kultury. 4. Biuletyn Polsko-Ukraiński. 5. Biuletyn Towarzystwa Geofizyków w Warszawie. 6. Biuletyn Wydawniczy Księgarni św. Wojciecha. 7. Czasopismo Przyrodnicze Ilustrowane. 8. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości. 9. Dziennik Wileński. 10. Handel Zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska. 11. Herold. 12. Kultura i Wychowanie. 13. Kurjer Wileński. 14. Kwartalnik Historyczny. 15. Muzeum. 16. Nowa Książka. 17. Ogrodnictwo. 18. Prasa. 19. Przegląd Pedagogiczny. 20. Przegląd Powszechny. 21. Przegląd Wileński. 22. Przeszłość. 23. Reformacja w Polsce. 24. Roczniki Chemji. 25. Słowo. 26. Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności. 27. Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. 28. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie. 29. Sprawy Narodowościowe. 30. Statystyka Cen. 31. Statystyka Pracy. 32. Tęcza. 33. Tygodnik Rolniczy.

dzieł tomów

34. Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne. 35. Wiadomości Statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego. 36. Włóczęga. 37. Wschód. 38. Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu. 39. Ziemia Czerwieńska. . . . .

W jęz. obcych: 1. Acta Societatis Botanicorum Poloniae. 2. Boletin de la Academia de Ciencias Exactas, Fisicas y Naturales Madrid. 3. Bratislavské Lekàrskie Listy. 4. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de médecine. 5. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de philologie. Classe d'histoire et de philosophie. 6. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série A. Sciences mathématiques. 7. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série B. Sciences naturelles < I >. 8. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des sciences mathémat i ques et naturelles. Série B. Sciences naturelles < II >. 9. Bulletin of the New Jork Public Library. 10. Bulletin statistique du Ministère des Finances. 11. Centralnaja Jewropa. 12. Comptes rendus mensuels des séances de la classe de médecine. Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. 13. Comptes rendus mensuels des séances de la classe des sciences mathématiques et naturelles. Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. 14. Dokłady Akademii Nauk S.S.S.R. 15. Dzwony. 16. Elpis. 17. Gimtasai Kraštas. 18. Izwiestija Akademii Nauk S. S. S. R. Otdielenije matiematiczeskich i jestiestwiennych nauk. 19. Izwiestija Akademii Nauk S. S. S. R. Otdielenije obszczestwiennych nauk. 20. Kałossje. 21. Mitteilungen des Vereins für die Geschichte von Ost-und Westpreussen. 22. Prager Presse. 23. Riviera scientifique. 24. Sitzungsberichte der mathematisch-naturwissenschaftlichen Abteilung der Bayerischen Akademie der Wissenschaften. 25. Sitzungsberichte der Preussichen Akademie der Wissenschaften. Physikalisch-matchématische Klasse. 26. Vědecký Svět. 27. Vilniaus Rytojus. 28. Zeitschrift für osteuropäische Geschichte. . . . .

W jęz. polskim . . .	39
„ „ obcych . . .	28
Razem publikacyj	67

E. Dzieła nabyte drogą wymiany od instytucyj:

	dzieł	tomów
1. Universitätsbibliothek zu Königsberg	115	115
2. Polska Akademja Umiejętności	39	53
3. Instytut Bałtycki w Toruniu	28	28
4. Towarzystwo Naukowe we Lwowie	23	25
5. Universitätsbibliothek zu Tübingen	23	23
6. Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach	21	21
7. Główny Urząd Statystyczny	19	19
8. Universitas Hungarica Francisco-Josephina	18	18
9. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie	16	16
10. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Poznaniu	15	15
11. Universita Komenskeho w Bratislave	11	11
12. Royal Irish Academy	9	10
13. Politechnika Lwowska	8	8
14. Bibljoteka Uniwersytecka w Wilnie	7	7
15. Redakcja „Studjów Teologicznych" w Wilnie	7	7
16. Zakład Historji Społecznej i Gospodarczej U. J. K. we Lwowie	7	7
17. Naturforscher-Verein zu Riga	6	11
18. Akademija Nauk S. S. S. R.	6	6
19. Masarykova Universita w Brně	6	6
20. Kasa im. Mianowskiego	5	6
21. Academia de Ciencias y Artes de Barcelona	5	5
22. Towarzystwo Przyjaciół Nauk na Śląsku	4	6
23. Societas Scientiarum Fennica	4	4
24. Historische Kommission für Ost-und Westpreussische Landesforschung	4	4
25. Gelehrte Estnische Gesellschaft	4	4
26. Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika we Lwowie	3	6
27. Muzeum Szawelskie	3	5
28. Akademie der Wissenschaften in Wien	3	3
29. Bayerische Akademie der Wissenschaften	3	3
30. Lunds Universitet	3	3
31. Station Biologique de Roscoff	2	10
32. Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie	2	6
33. Direccion de Agricultura y Ganaderia del Peru	2	4
34. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze we Lwowie	2	3
35. Uniwersytet w Oslo	2	3
36. Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej	2	2
37. Koło Socjologiczne Studentów Uniwersytetu Warszawskiego im. Leona Petrażyckiego	2	2
38. Královska Česka Společnost Nauk	2	2
39. Muzejsko Društvo za Slovenijo	2	2

		dzieł	tomów
40.	Slovanský Ustav v Praze	2	2
41.	Société pour les rélations culturelles entre l'U.R.S.S. et l'étranger	2	2
42.	Towarzystwo Naukowe w Toruniu	2	2
43.	Wsieukrainśka Akademija Nauk	2	2
44.	Bibljoteka Kórnicka	1	3
45.	Wolna Wszechnica Polska	1	2
46—62.	Po jednem dziele w jednym tomie nadesłały: 1. Biełaruskaja Akademija Nawuk, 2. Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde zu Riga. 3. Muzeum Śląskie w Katowicach. 4. Naturforschende Gesellschaft in Basel. 5. Naturforschende Gesellschaft in Zürich. 6. Oficina Meteorologica de Chile. 7. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie. 8. Polskie Towarzystwo Geologiczne w Krakowie. 9. Redakcja Dziennika Wileńskiego. 10. Société Linnéenne de Bordeaux. 11. Towarzystwo Czytelni Ludowych w Chorzowie. 12. Towarzystwo Miłośników Historji w Poznaniu. 13. Towarzystwo Naukowe Płockie. 14. Towarzystwo Naukowe Warszawskie. 15. Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku. 16. Wojskowe Biuro Historyczne. 17. Związek Kulturalno-Oświatowy Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej		
	Razem 62 instytucje nadesłały . . .	470	519

Łącznie tedy w roku 1935 przybyło do Bibljoteki z 221 źródeł 1858 dzieł w 2178 tomach.

II. SKATALOGOWANO.

A. Na 1 stycznia 1936 r. skatalogowano dzieł (tytułów) 38778, w czem skatalogowano w roku 1935 dzieł 158 (od Nr. 38621 do Nr. 38778), tomów 161.

B. Dzieł skatalogowanych według języków:

	Na 1.I. 1935 r.	W 1935 r.	Na 1.I. 1936 r.
1. Polski	20326	121	20447
2. Rosyjski	7075	4	7079
3. Francuski	4358	17	4375
4. Niemiecki	3860	11	3871
5. Łaciński	1326	—	1326
6. Angielski	525	3	528
7. Czeski	423	—	423
8. Włoski	217	1	218

9. Litewski	224	—	224
10. Białoruski	95	—	95
11. Serbski	81	—	81
12. Ukraiński	79	—	79
13. Esperanto	18	—	18
14. Bułgarski	8	—	8
15. Hiszpański	1	1	2
16. Norweski	1	—	1
17. Szwedzki	2	—	2
18. Węgierski	1	—	1
Razem . . .	38620	158	38778

C. Według wieków skatalogowanych dzieł:

	Na 1.I. 1935 r.	W 1935 r.	Na 1.I. 1936 r.
Wiek XV	33	—	33
„ XVI	262	—	262
„ XVII	855	—	855
„ XVIII	2258	1	2259
„ XIX	23829	29	23858
„ XX	11383	128	11511
Razem . . .	38620	158	38778

D. Druki wileńskie, z ogólnej liczby 38778 dzieł całkowicie dotąd uporządkowanych:

W języku polskim na 1.I.1935 r. — 2992, w r. 1935 skatalogowano 10, na 1.I.1936 r. — 3002.

E. Katalogowanie czasopism.

W dalszym toku pracy nad reorganizacją działu czasopism ułożono na nowych półkach wszystkie dotychczas nie skatalogowane czasopisma według kolejności alfabetycznej tytułów. Ponadto całkowicie uporządkowano t.zn. zinwentaryzowano, sprawdzono i wpisano na nowe karty katalogowe 576 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych w 3440 tomach (do litery J włącznie i częściowo lit. K), w tem skomasowano w dawnym inwentarzu 334 tytuły w 2055 tomach, i w nowym specjalnym inwentarzu czasopism 242 tytuły w 1385 tomach.

III. KORZYSTAŁO Z KSIĄŻNICY T-WA W R. 1935.

A. Na miejscu: osób 124 w 556 wizytach z 1303 dzieł w 2360 tomach i z 42 teczek rękopisów.

B. Do domu wypożyczono: 52 osobom 312 dzieł w 390 tomach.

Stałymi pracownikami Książnicy byli w roku sprawozdawczym p.p. Olgierd Bielski, Aleksander Korbutt i Anna Zajewska. Pozatem bezinteresownie pracowała w Książnicy p. Jadwiga Chrzanowska, której Zarząd Towarzystwa składa na tem miejscu wyrazy gorącego podziękowania.

Wydawnictwa T.P.N. w r. 1935.

Działalność wydawnicza Towarzystwa począwszy od r. 1923 ześrodkowana jest w Wydziałach. Opublikowane tu prace otrzymują członkowie Wydziałów bezpłatnie. Jedynem wydawnictwem ogólnem Towarzystwa jest obecnie „Sprawozdanie ze stanu i działalności“, które ukazuje się corocznie i dostarczane jest bezpłatnie wszystkim członkom Towarzystwa. W r. 1935 wyszły z druku następujące wydawnictwa Towarzystwa:

1. Sprawozdanie ze stanu i działalności za rok 1934, str. 44.
2. Rozprawy i materjały Wydziału I, t. VI, z. 1: A. Mirowicz, Die Aspektfrage im Gotischen, str. 51. (Zł. 2.—).
3. Rozprawy i materjały Wydziału I, t. VI, z. 2: J. Otrębski, O najdawniejszych polskich imionach osobowych, str. 84. (Zł. 2.—).
4. Prace i materjały sprawozdawcze Sekcji historji sztuki, t. II, z. 1—4, str. 491 i 170 ilustr. (Zł. 25.—).
5. Rozprawy Wydziału III, t. VIII: Księga pamiątkowa ku uczczeniu 400 rocznicy wydania pierwszego Statutu Litewskiego, str. 363. (Zł. 7.50).
6. Rozprawy Wydziału III, t. IX, z. 1: J.J. Tochtermann, Troki, zarys antropogeograficzny, str. 24 i 3 tabl. (Zł. —.80).
7. Rozprawy Wydziału III, t. IX, z. 2: W. Rewieńska, Wileński węzeł kolejowy w świetle cyfr., str. 15 i 1 tabl. (Zł.—.50).
8. Źródła i materjały historyczne Wydziału III, t. II: T. Turkowski, Materjały do dziejów literatury i oświaty na Litwie i Rusi, t. I, str. XV i 425, z ilustr. (Zł. 10.—).
9. Ateneum Wileńskie, roczn. X, str. VIII i 580. (Zł. 6.—).

Wymiana wydawnictw.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo prowadziło wymianę z szeregiem instytucyj w kraju i zagranicą, których wykaz umieszczony jest w sprawozdaniu Książnicy. Ponadto Towarzystwo udzielało po 30 egzemplarzy każdej nowej publikacji Bibljotece Uniwersyteckiej w Wilnie, umożliwiając jej w ten sposób zdobywanie wydawnictw zagranicznych drogą wymiany.

Skatałogowanie i uporządkowanie znacznej części zbioru czasopism pozwoliło przystąpić do kompletowania braków tego działu bibljoteki. Udało się dzięki temu uzupełnić komplety niektórych wydawnictw.

Akcja wymiany wydawnictw stale się rozwija. W roku sprawozdawczym Towarzystwo nawiązało stosunki wymienne z następ. instytucjami zagranicą i w kraju: redakcja „Mitteilungen” w Królewcu, Polish Section the University of Birmingham, Pontificium Institutum Orientalium Studiorum w Rzymie, Servicio Meteorologico-Nacional w Limie, redakcja „Aušros” Muziejus w Szawlach, re-

dakcja „Herolda" w Warszawie, redakcja „Ziemi Czerwieńskiej" we Lwowie, Podolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Tarnopolu. Wznowiona także została wymiana z kilkoma instytucjami, mianowicie: Universitätsbibliothek w Gracu, Bibliothèque Polonaise i Bibliothèque Nationale w Paryżu, redakcja „Slovanský Ustav w Pradze, Tartu Ülikooli Raamatukogu w Tartu, Ukraińska Akademja Nauk w Kijowie, redakcja „Rocznika Wołyńskiego" w Łucku.

W wyniku wymiany Towarzystwo otrzymało z zagranicy 425 tomów i z kraju 513 tomów, wzamian za wysłane wydawnictwa własne: zagranicę 62 tomów i w kraju 1595 tomów.

Towarzystwo udzieliło całkiem bezinteresownie swych wydawnictw w większej ilości następ. instytucjom: Archiwum Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, Komitetowi Organizacyjnemu VI Zjazdu Historyków w Wilnie, Seminarjum Historycznemu Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Bibljotece Państwowej im. Wróblewskich w Wilnie, Bibljotece ordynacji Zamojskiej w Warszawie.

Dział rękopisów.

W roku sprawozdawczym zaledwie 13 ofiarodawców łaskawie obdarzyło dział rękopisów w zbiorach T-wa nowemi nabytkami, a mianowicie p.p.: Brensztejn Michał, Charkiewicz Walerjan (ciekawe *Silva rerum* ks. Krzyszkowskiego trynitarza (ur. 1789, J. W. (Pieśni nabożne ludu polskiego 1861 — litogr.), Karpowicz Zygmunt (ulotki, pisma odręczne i litografowane z końca XIX w.), Marja Łosiowa (teczka z papierami osobistemi ś. p. ks. Zygmunta Lewickiego), Narębski Stefan i Paszkowski Wład. (dokumenty dotyczące rodziny Bieniuszewiczów i inne, znalezione przy burzeniu domu przy ul. Piwnej), Początkówna Zofja, Stankiewicz (rękopis przewodnika d-ra Wł. Zahorskiego), Szukiewicz Zygmunt (rękopis pracy ojca ś. p. Wandalina Szukiewicza cz. II „Szkiców archeologji przedhistor. Litwy"), Szulc Piotr (dokument dotyczący cechu kuśnierskiego w Wojsławicach z r. 1656 (falsyfikat), Tyczkowski Franciszek ks. (cyrkularz ks. Stanisława Piotrowicza; dokument w sprawie testamentu Jakóba Szymkiewicza; dokumenty, dotyczące Małych Solecznik; inwentarz maj. Gaściewicze z r. 1789, teczka: „Zgon ś. p. Marszałka Piłsudskiego w prasie amerykańskiej"), Wejtko Wacław (mapka maj. Bersygoła, ulotki).

Dary te złożyły się na 10 tek, fascykułów i paczek treści jednolitej i 26 listów i dokumentów osobnych.

Ogólne podsumowanie stanu posiadania rękopisów (całkowicie uporządkowanych lub będących w stadjum porządkowania) wykazuje:

864 tomów, fascykułów rękopismiennych o treści jednolitej, 1950 dokumentów i listów osobnych, w tem 46 pergaminów.

Łaskawą, chętną i bezinteresowną pomoc przy porządkowaniu rękopisów niosła tak jak i w roku ubiegłym p. d-r Ewelina Wróblewska oraz p. Stanisław Troczyński.

Z działu rękopisów korzystało dla badań naukowych w roku sprawozdawczym na miejscu lub za pośrednictwem bibljotek miejscowych i archiwów (Biblj. Uniw., Biblj. Wróblewskich, Archiwum Państwowe) osób 30 (w tem wypożyczeń pozawileńskich 4).

MUZEUM.

Praca wewnętrzna w roku sprawozdawczym ograniczyła się do konserwacji zbiorów dawnych i inwentaryzacji przybytków tudzież zmian w rozmieszczeniu przedmiotów w miarę otrzymywania nowych.

Brak miejsca zmusza do magazynowania znacznej części zbiorów, zwłaszcza w dziale sztuki. Konieczność rozszerzenia dotychczasowego lokalu muzealnego przez dobudowę skrzydła staje się coraz bardziej paląca.

P. Mikołaj Dzikowski, kustosz Bibljoteki Uniwersyteckiej w Wilnie, kontynuował badanie i katalogowanie *Zbioru monet klasycznych* oraz przygotował do druku opis *tablicy z inskrypcją grecką* z lat końcowych ery przedchrześcijańskiej lub początku naszej, pochodzącej ze zbiorów tulczyńskich Potockiego (dar ś. p. Jana Szwańskiego).

Po wyłączeniu ze *Zbioru aparatów kościelnych* przedmiotów, nieposiadających znaczenia zabytkowego, artystycznego lub pamiątkowego, przekazano: do kaplicy T-wa Opieki nad dziećmi w Wilnie 7 ornatów, 6 stuł, 4 velum, 1 kapę i 1 bursę oraz do dyspozycji Kurji Metropolitalnej Wileńskiej 5 stuł (uchw. Zarządu z dn. 30.X. i 5.XII. 1935 r.).

Muzeum T. P. N. wzięło żywy udział w *Wystawie historycznej* p. n. „Litwa i Polska w łączności dziejowej do r. 1863", zorganizowanej przez Dyrekcję B-ki Uniwersyteckiej w Wilnie z okazji odbywającego się tu we wrześniu 1935 r. VI-go Zjazdu historyków polskich. O kilkudziesięciu portretach, rycinach, dokumentach i pamiątkach, wypożyczonych na nią z Muzeum naszego, bliższe szczegóły można znaleźć w opisie wystawy w tomie II-im „Pamiętnika" zjazdowego (Lwów 1936, str. 457 — 470).

W r. 1935 dobiegło do końca porozumienie Zarządu T. P. N. z kasą im. Mianowskiego w sprawie ostatecznego przekazania Galerji obrazów i innych przedmiotów artystycznych, legowanych T-wu naszemu przed wojną przez ś. p. Annę i Władysława Fiorentinich, a które dotychczas znajdowały się w Muzeum T.P.N. w charakterze depozytu. Należyte wyjaśnienie sprawy i doprowadzenie jej do pomyślnego dla T-wa zakończenia jest zasługą wykonawców ostatniej woli ś. p. Fiorentinich pp. hr. Wacława Mohla i Wacława Wejtki,

którym Zarząd T. P. N. wyraża na tem miejscu głęboką wdzięczność swoją.

Dary na rzecz Muzeum w r. 1935 złożyły osoby następujące: pp. Brancewicz Henryk, Buchowieccy Anastazja i Zygmunt, Bukowska Zofja, Dzikowski Mikołaj, Fiedorczenkowa Zofja z Rabczewskich (Warszawa), Horoszkiewiczówna Walentyna dr., Jabłonowski Władysław dr., Janicki Stanisław adw., Januszkiewicz Żelisław starosta bielski, Karpowicz Zygmunt, Kiełczewska Marja, Kiełczewski Stanisław, Koło Młodzieży Pol. Czerw. Krzyża przy szkole powsz. w Snowiu (pow. nieświeski), Kotkorowski Władysław (zm. 12.XI. 1935 r. w Wilnie), Królikowski Tadeusz, Męcina-Krzeszowa Ludwika (Poznań), Milewski-Lipkowski Stanisław hr. (Warszawa), Nagrodzki Zygmunt, Narbut Władysław aptekarz, Nowicki Stanisław, Pieślakówna Marja, Rodziewiczówna Krystyna, z Römerów Ochenkowska Helena, Ruszczycówna Ludwika, Sekcja Akademicka Pol. Tow. Krajozn. w Wilnie, Szukiewicz Roman, Świda Florjan (Warszawa), Trzeciak Michał inż. (Olkusz), Tyczkowski Franciszek ks., Wojciechowicz Włodzimierz (Ikaźń, pow. brasławski), Wolbek Marjan i Zawadzki Zygmunt dr.

Ogółem 34 ofiarodawców złożyło 1759 przedmiotów do działów następujących:

Prehistorycznego	6
Etnograficznego	6
Histor.-obyczajowego	37
Numizmatycznego	773
Sztuki (malarstwo i rzeźba)	24
,, (sztychy i fotogr.)	913

Z nich szczególnie interesujące są: czaszka ludzka z czterema krzyżami, wyciętemi w niej po śmierci, z ww. XVI — XVII, z podziemi kośc. podominikańskiego św. Ducha w Wilnie (Sekcja Akadem. Pol. Tow. Krajozn.); miedziana tablica erekcyjna z kościoła śś. Piotra i Pawła w Bobrujsku z dn. 20.VI. 1626 r. fundacji starosty bobrujskiego Piotra Tryzny z żoną Anną z Massalskich, znaleziona w gruzach kościoła po jego pożarze (dar inż. Michała Trzeciaka z Olkusza); 2 duże flakony kryształowe do kwiatów z r. 1899 z monogramem ces. ros. Mikołaja II (dar ś.p. Władysł. Kotkorowskiego); serwis porcelanowy do kawy fabr. niemieckiej z pocz. XIX w. (dar M. Wolbeka); zbiór numizmatyczny 560 monet po ś. p. Władysławie Olszewskim, zmarłym w Kijowie w 1908 roku (dar Zofji Fiedorczenkowej z Warszawy); 8 akwarel i 15 rys. tuszem Jerzego Hoppena, ilustrujących „Bajarza Polskiego" A. J. Glińskiego, wyd. wileń. 1924 r. (dar Z. Nagrodzkiego); fotografja Ad. Mickiewicza z r. 1853 (dar hr. Milewskiego-Lipkowskiego); 20 fotogr. uczestników powstania 1863 r. (dar H. Römer-Ochenkowskiej); 44 fotografje uczestników tegoż powstania i 47 osób niewiadomych z tegoż czasu (dar Krystyny Rodziewiczówny); 29 albumów z 797 fotografjami, pocztówkami i rycinami widoków dzieł sztuki z różnych miejscowości Europy (po ś.p. Kotkorowskim) etc.

Szczegółowe wykazy darów i ofiarodawców ogłaszane są co kwartał w prasie miejscowej.

Muzeum było otwarte dla zwiedzających stale w niedziele w gg. 12 — 2 i doraźnie w miarę zgłaszania się grup wycieczkowych lub osób przyjezdnych codziennie w godzinach przedobiednich.

Frekwencja publiczności w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 19%. Mianowicie w r. 1935 zwiedziło Muzeum osób:

za opłatą po 50 gr.	423	(w r. 1934	465).
„ „ po 20 gr. w grupach . .	3185	(„	3789).
bezpłatnie	1898	(„	2537).
Razem	5506	(„	6791).

Z liczby powyższej przypadło na zbiorowe wycieczki szkolne i organizacyjne osób 4422 i żołnierskie — 345, czyli razem 4767.

Mając na względzie ogólne zubożenie materjalne ludności, wprowadzono w drugiej połowie r. 1935 opłatę po 10 gr. od osoby dla wycieczek zbiorowych szkolnych, włościańskich, robotniczych i żołnierskich, nie przerywając wszakże w wypadkach nadzwyczajnych bezpłatnego wstępu do Muzeum.

Największą ilość zwiedzających dały wycieczki zbiorowe uczącej się młodzieży z Wilna (prawie wszystkie szkoły powszechne i średnie), województwa wileńskiego i województw sąsiednich w ogólnej liczcie ok. 120 szkół różnych. Były też, lubo w liczbie znacznie mniejszej w porównaniu z rokiem poprzednim, z dalszych miast Rzplitej, jak z Warszawy, Włocławka, Siedlec, Krakowa, Lwowa, Poznania i t. d.

Z innych wycieczek polskich, krajowych i zagranicznych, zwiedziły Muzeum m. in. Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe z Katowic, kilkudziesięciu uczestników VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie (18 — 20 IX), grupa ze Śląska Polskiego i Niemieckiego (4.III), „Związek Polaków z Gdańska i Wrzeszcza" z ks. Bronisławem Komorowskim na czele oraz „Koło Pracy Kobiet Gdańsk—Wrzeszcz" pod przewodn. B. Wiki-Czarnowskiej (11 IX), Piotr Feliks, prezes Polsk. Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji i dyrektor Polsk. Gimn. Realnego w Orłowej z małżonką p. Zofją Feliksową oraz Stanisław Motyka, prof. tegoż gimnazjum w Orłowej (19 VII), 5 Sióstr Nazaretanek z Chicago i Cleveland w Amer. Północnej.

Śród cudzoziemców, których Muzeum miało zaszczyt gościć u siebie, byli: p.p. Balinta Homan, węgierski minister oświaty, z wiceministrem oświaty Szilay'em, posłem węgierskim w Polsce de Hory i prof. Uniw. J. Piłsudskiego w Warszawie d-rem Adorianem Divèky, którym towarzyszył kierownik Min. W. R. i O. P. prof. Konstanty Chyliński (6 XI); Paul Jamot, konserwator Musèe de Louvre w Paryżu i Charles Sterling, asystent tegoż muzeum; archeolog Peter Paulsen z Kiel, dr. Marina Bersano Begey z Torino, Arnold Fratelli z Rzymu, R. Indreko z Tartu (Dorpatu), Okikatsu Arao kpt. piechoty w. japońskich.

Personel muzealny składał się, jak i w latach poprzednich z kustosza — Michała Brensztejna i urzędnika bibljoteczno-muzealnego Aleksandra Korbutta.

Dyżury niedzielne w czasie zwiedzania pełnili pp. Bałtruszewiczówna—Dudyczowa Barbara (31), Gulczyński Zygmunt (3), Józefowicz Edmund (9), Korbutt Alksander (46), Lenkówna Helena (8), Niesterowiczówna Janina (4), Niewiarowska Halina (40), Untenówna Helena (37), Wilczyńska Wiktorja (1), Zajewska Anna (1) i Żukowska Regina (2). Razem dyżurów 182, z nich płatnych po 2 zł.—138.

Dochody Muzeum: zł. 878.10 (w tem wejściowe zł. 848 gr. 50 oraz sprzedaż fotografij i pocztówek zł. 29 gr. 60).

Wydatki Muzeum: zł. 375.68 (w tem za dyżury zł. 276).

Dochód czysty: zł. 502.42

Administracja nieruchomości.

W ciągu ubiegłego 1935 roku Zarząd T. P. N. wyjednał z Funduszu Pracy jednorazową bezzwrotną zapomogę w wysokości 6000 zł. Powyższy zasiłek dał możność dokonania pod kierownictwem inżyniera następujących czynności.

Przedewszystkiem na całym gmachu Towarzystwa przy ul. Lelewela Nr. 8 został dawny dach ze zwyczajnej, miejscami podziurawionej, blachy zastąpiony przez dach z blachy cynkowej malowanej, a zdjęta blacha została sprzedana za 655 zł. 83 gr. Na przestrzeni całego strychu podłoga została pokryta trocinami i polepą z gliny, a pojedyńcze drzwi, prowadzące na strych, przerobione zostały na drzwi podwójne; dzięki tym zmianom ciepłe powietrze dłużej zatrzymuje się na piętrze w lokalu, zajętym przez muzeum. Cały gmach ze strony zewnętrznej został na nowo otynkowany i pomalowany, stare zaś rynny zastąpione przez nowe. Cały dziedziniec został wybrukowany, a nowa brama pomalowana.

Wewnątrz gmachu, na dole, w celu polepszenia wentylacji, wycięty został w ścianie otwór na okno, zamienione zostały futryny w jednem oknie i w drzwiach; wstawiono w bibljotece szyby w oknach, przeprowadzono gruntowną reperację instalacji elektrycznej, przyczem dodano trzy dzwonki elektryczne. Wreszcie, w mieszkaniu intendenta urządzono nad blachą kuchenną blaszany kaptur, a w kancelarji, w sali zebrań i w mieszkaniu woźnego gruntownie zreperowano piece.

Zarząd T-wa poczytuje za swój miły obowiązek złożyć łaskawym ofiarodawcom, współpracownikom i tym wszystkim, którzy życzliwie służyli Towarzystwu naszemu pomocą oraz do rozwoju jego się przyczynili, wyrazy szczerej wdzięczności oraz żywi nadzieję, iż pomoc i ofiarność ogółu towarzyszyć będą i nadal poczynaniom i pracom T-wa.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE
TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE
Za rok 1935
OGÓLNE ZESTAWIENIE RACHUNKÓW

NAZWA RACHUNKÓW	Stan rachunków na 1/I 1935 r. D-t	Stan rachunków na 1/I 1935 r. Cr-t	Obroty za rok 1935 D-t	Obroty za rok 1935 Cr-t	Rachunek wydatków i przychodów: Wydatkowano	Rachunek wydatków i przychodów: Wpłynęło	Stan rachunków na 1/I 1936 r. Aktywa	Stan rachunków na 1/I 1936 r. Pasywa
R-k Kasy	89.54		18.214.92	17.577.65	—	—	637.27	—
„ Banków: 1) Wileń. Pryw. Bank. Handl.	776.76		32.815.12	29.666.99	—	—	3.148.13	—
2) Bank Gospod. Krajowego	18.529.41		59.278.60	27.903.45	—	—	31.375.15	—
3) P. K. O.	8.739.42		13.678.52	10.008.30	—	—	3.670.22	—
„ Funduszu Kultury Narodowej	—	12.630.94	13.932.77	35.460.94	—	—	—	21.528.17
„ Min. Wyzn. Relig. i Ośw. Publ. . .	—	1.768.92	4.846.08	5.768.92	—	—	—	922.84
„ Muzeum	—	—	375.68	878.10	—	502.42	—	—
„ Płac	—	—	6.730.03	110.20	6.619.83	—	—	—
„ Wydatków biurowych	—	—	658.49	11.80	646.69	—	—	—
„ Utrzymania gmachu	—	—	1.473.26	—	1.473.29	—	—	—
„ Składek członkowskich	—	—	—	2.303.00	—	2.303.00	—	—
„ Wydawnictw	112.304.01	—	131.291.06	2.00	—	—	131.289.06	—
„ Zaliczek	415	—	1.940.24	1.528.57	—	—	411.67	—
„ Subwencyj bezzwrotnych	—	1.938.88	760.62	5.372.55	—	4.294.56	—	317.37
„ Zapisu P. Marmottan'a	—	7.268.45	174.05	7.268.45	—	—	—	7.094.40
„ Masy upadł. Sp. Banku dla Handlu i Rzemiósł	10.871.21	—	10.871.21	3.152.19	—	—	7.719.02	—
„ D-ra A. Safarewicza	—	1.361.00	—	1.361.00	—	—	—	1.361.00
„ Papierów %%	—	2.140.87	—	2.196.87	—	—	—	2.196.87
„ Doc. D-ra J. Adamusa	—	—	600.00	1.750.00	—	—	—	1.150.00
„ Sprzedanych wydawnictw	—	—	4.40	1.046.37	—	1.041.97	—	—
„ Remont budynku T-wa	—	—	5.923.47	6.000.00	—	—	—	76.53
„ Różnych	—	—	58.00	655.83	—	597.83	—	—
„ Nieruchomości	15.600	—	15.600.00	—	—	—	15.600.00	—
„ Kapitału obrotowego	—	140.216.29	—	159.203.34	—	—	—	159.203.34
Bilans	167.325.35	167.325.35	319.226.52	319.226.52	8.739.78	8.739.78	193.850.52	193.850.52

OKTAWJUSZ RACKIEWICZ
CZŁONEK ZARZĄDU

Obroty rachunków poszczególnych.

R-k Kasy:

Saldo na 1/I 1935 r.	89.54	
Wpłynęło		18.125.38
Wypłacono		17.577.65
Saldo na 1/I 1936 r.		637.27

R-k Banków:

Saldo na 1/I 1936 r.	28.045.59	
Wpłynęło	77.726.65	105.772.24
Podjęto z Banków		67.578.74
Saldo na 1/I 1936 r.		38.193.50

R-k Funduszu Kultury Narodowej:

Saldo na 1/I 1935 r.	12.630.19	
Wpłynęło	21.830.75	35.460.94
Wydatkowano		13.932.77
Saldo na 1/I 1936 r.		21.528.17

R-k Min. Wyz. Rel. i Ośw. Publ.

Saldo na 1/I 1935 r.	1.768.92	
Wpłynęło	4.000.00	5.768.92
Wydatkowano		4.846.08
Saldo na 1/I 1936 r.		992.84

R-k Muzeum:

Wpłynęło: za bilety wejściowe, za sprzedane fotografje, pocztówki		878.10
Wydatkowano za dyżury . . .	276.00	
Na drobne wydatki, reperacje, zakup książki, druki itp. .	99.68	375.68
Odpisano na r-k dochodów .		502.42

R-k Płacy:

Wynagrodzenie personelu adm. i pomocniczego	4.740.00	
Inkasenta	345.45	
Świadczenia socjalne	1.644.58	6.730.03
Zwrot świadczeń socjalnych .	110.20	
Pokryto z własnych dochodów	6.619.83	6.730.03

R-k wydatków biurowych:

Telefon	312.00	
Materjały piśmienne, druki, wydatki pocztowe, przewóz książek i t. p.	346.49	658.49
Zwrot wydatków pocztowych .	11.80	
Pokryto z własnych dochodów	646.69	658.49

R-k utrzymania gmachu:

Opał	681.45	
Światło	329.35	
Woda i kanalizacja	215.09	
Podatki i asekuracja	95.16	
Utrzymanie porządku i remonty drobne	152.21	1.473.23
Pokryto z własnych dochodów		1.473.23

R-k składek członkowskich:

Wpłynęło składek		2.303.00
Odpisano na r-k dochodów . .		2.303.00

R-k wydawnictw:

Saldo na 1/I 1935 r.		112.304.01
W ciągu roku przybyło . . .	34.815.10	
Ubyło	15.830.05	18.985.05
Saldo na 1/I 1936 r.		131.289.06

R-k zaliczek:

Saldo na 1/I 19 r.	415.00	
Wydano różnym	1.525.24	1.940.24
Zwrócono		1.528.57
Saldo na 1/I 1936 r.		411.67

R-k subwencyj bezzwrotnych:

Pozostałość na 1/I 1935 r. . .	1.938.88	
Wpłynęło: z kasy Mianowskiego . .	500.00	
Zebrane przez J. M. Rektora M. Zdziechowskiego	850.00	
Ofiara p. Adama hr. Żółtowskiego	100.00	
„ Powsz. Zakład Ubezp. Wzajemnych	500.00	
Ofiara od pp. Skirmunttów Romana i Konstantego i Hr. Dzieduszyckiej	300.00	
Dopisane %% z banków . . .	1.183.67	5.372.55
Wydatkowano: przekazano Druk. Zawadzkiego	500.00	
Wypłacono za druk Sprawozdania	240.52	
Na tablicę pam. T-wa Nauk. we Lwowie	20.10	
Odpisano na r-k dochodów . .	4.294.56	5.055.18
Pozostaje na 1/I 1936 r. . . .		317.37

R-k Zapisu P. Marmottan'a:

Pozostałość na 1/I 1935 r. . .		7.268.45
Wydatkowano za rob. żel. kraty.	60.00	
Mennicy Państwowej	11.05	
Za postument dębowy	25.00	
Za ramę do obr. „Żubry" . .	28.00	
Za 2 tomy „Traité de Muséographie"	50.00	174.05
Saldo na 1/I 1936 r.		7.094.40

R-k Masy upadłościowej Spółdz. Banku dla Handlu i Rzemiósł:

Saldo na 1/I 1935 r.	10.871.21
Wpłynęło	3.152.19
Saldo na 1/I 1936 r.	7.719.02

R-k D-ra Al. Safarewicza:

Saldo na 1/I 1936 r.	1.361.00

R-k papierów %%:

Saldo na 1/I 1936 r.	2.140.87

R-k D-ra J. Adamusa:

Saldo na 1/I 1936 r.	1.150.00

R-k sprzedanych wydawnictw:

Otrzymano za sprzedane wydawnictwa	1.041.97
Odpisano na rach. dochodów.	1.041.97

R-k remontu budynku:

Otrzymana subwencja z F. Pr.	6.000.00
Wydatkowano na remont dachu, pomalowanie budynku i drobn. inwent. . . .	5.923.47
Do zwrotu Fund. Pracy . . .	76.53

R-k różnych:

Otrzymano za sprzed. blachę .		655.83
Wydatkowano na kupno 4-ch płaszczy dla personelu . .	47.00	
Na dorobienie kaptura do kuchenki i drobne wydatki.	11.00	58.00
Odpisano na r-k dochodów . .		597.83

R-k nieruchomości:

Saldo na 1/I 1936 r.	15.600.00

R-k kapitału obrotowego:

Saldo na 1.I 1935 r.	140.216.29
Zwiększenie z rach. wydawnictw	18.987.05
Saldo na 1/I 1936 r.	159.203.34

R-k wydatków i wpływów:

Wydatki:	R-k Płac	6.619.83
	„ Wydatków biurowych	646.69
	„ Utrzymania gmachu .	1.473.26
		8.739.78
Wpływy:	R-k Muzeum	502.42
	„ Składek członk. . .	2.303.00
	„ Subwencyj	4.294.56
	„ Sprzedanych wydawn.	1.041.97
	„ Różnych	597.83
		8.739.78

OKTAWJUSZ RACKIEWICZ
CZŁONEK ZARZĄDU

NIEŻYJĄCY CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

HONOROWI, KORESPONDENCI I PROTEKTORZY

Honorowi

Askenazy Szymon zm. 22 VI 1935.
Balzer Oswald † 11 I 1933.
Baranowski Ignacy † 24 II 1919.
Bełza Stanisław † 24 VIII 1929.
Cybulski Napoleon † 26 IV 1919.
Dobrzycki Stanisław † 14 VII 1931.
Dybowski Benedykt † 31 I 1930.
Estreicher Karol † 30 IX 1908.
Finkel Ludwik † 24 X 1930.
Godlewski Emil (sen.) † 10 IX 1930.
Jabłonowski Aleksander † 22 VIII 1913.
Jabłoński Jan † 23 I 1930.
Janczewski Edward † 17 VII 1918.
Kallenbach Józef † 12 IX 1929.
Karejew Mikołaj † 18 II 1931.
Kętrzyński Wojciech † 15 I 1918.
Korzon Tadeusz † 9 III 1918.
Kraushar Aleksander † 11 XII 1931.
Kryński Adam-Antoni † 10 XII 1932.
Krzemiński Stanisław † 29 XI 1912.
Łatyszew Bazyli † 2 V 1921.
Majewski Erazm † 14 XI 1921.
Mickiewicz Władysław † 9 VI 1926.
Mokrzecki Zygmunt-Atanazy † 3 III 1936.
Morawski Kazimierz † 25 VIII 1925.
Muka Ernest † 10 X 1932.
Orzeszkowa Eliza † 18 V 1910.
Parczewski Alfons † 21 IV 1933.
Piłsudski Józef † 12 V 1935.
Prochaska Antoni † 23 IX 1930.
Ptaszycki Stanisław † 22 XII 1933.

Raciborski Marjan † 24 III 1917.
Rostafiński Józef † 5 V 1928.
Skłodowska-Curie Marja † 4 VII 1934.
Smolka Stanisław † 27 VIII 1924.
Suligowski Adolf † 16 II 1932.
Szádeczky-Kardoss Ludwik † 28 XII 1935.
Szukiewicz Wandalin † 1 XII 1919.
Talko-Hryncewicz Juljan † 26 IV 1936.
Tarnowski Stanisław † 31 XII 1917.
Tretiak Józef † 18 III 1923.
Zahorski Władysław † 24 VIII 1927.
Zakrzewski Wincenty † 12 IV 1918.

Korespondenci

Bieliński Józef † 15 VI 1926.
Czarkowski Ludwik † 22 X 1928.
Dowgird Tadeusz † 1 XI 1919.
Gloger Zygmunt † 15 VIII 1910.
Janowski Ludwik † 18 XI 1921.
Jelski Aleksander † 27 VIII 1916.
Manteuffel Gustaw † 24 IV 1916.
Szafnagel Kazimierz † 13 III 1923.

Protektorzy

Brzeski Mikołaj † 22 VIII 1910.
Karłowiczowa Irena † 21 VII 1922.
Kołb Antoni †
Łęska Marja † 25 I 1925.
Łęski Hilary † 14 II 1920.
Łopaciński Stanisław † 23 XI 1933.
Montwiłł Józef † 20 II 1911.
Montwiłł Stanisław † 25 XI 1916.
Rostworowski Tadeusz hr. † 23 VIII 1928.
Szwański Jan † 26 I 1910.
Tyszkiewiczowa Klementyna hr. † 6 VI 1921.
Tyszkiewicz Antoni hr. † 23 XII 1920.
Wojnicki Henryk † 15 VIII 1915.

Spis członków Towarzystwa.

w dniu 1 stycznia 1936 r.

A. Członkowie honorowi (§§ 8, 17, 19 statutu).

Abraham Władysław, Lwów.
Brensztejn Michał, Wilno.
Brückner Aleksander, Berlin.
Bujak Franciszek, Lwów.
Chrzanowski Ignacy, Kraków.
Dąbkowski Przemysław, Lwów.
Fijałek Jan ks., Kraków.
Kościałkowski Stanisław, Wilno.
Krzywicki Ludwik, Warszawa.
Michalski Stanisław, „
Niederle Lubor, Praga.
Niedermann Max, Neufchâtel.
Porębowicz Edward, Lwów.
Ruszczyc Ferdynand, Bohdanów, wojew. wileńskie.
Semkowicz Władysław, Kraków.
Siedlecki Michał, Kraków.
Wrzosek Adam, Poznań.
Zdziechowski Marjan, Wilno.
Zieliński Tadeusz, Warszawa.
Żeligowski Lucjan, maj. Andrzejewo, wojew. wileńskie.

B. Członkowie korespondenci (§§ 8, 17, 19).

Diveky Adrjan, Warszawa.
Hoppen Jerzy, Wilno.
Kulwieć Kazimierz, Toruń.
Mościcki Henryk, Warszawa.

C. Członkowie protektorowie (§§ 8, 15, 16).

Brzeska-Żarnowska Zofja, Warszawa.
Bułhak Emanuel, Monte Carlo.
Jeleńska Marja, Wilno.

Przeździecki Józef hr., Postawy, wojew. wileńskie.
Tyszkiewicz Władysław hr., Landwarów.
Uziębło Lucjan, Wilno.

D. Członkowie dożywotni i wieczyści (§§ 8, 14).

Abramowicz Ludwik, Wilno.
Bank Handlowy Prywatny Wileński, „
Bank Ziemski Wileński, „
Bańkowski Czesław, Litwa.
Bądzyński Wacław, Wilno.
Bińkowski Benedykt, Poznań.
Broel-Plater Marjan hr., Wilno.
Burhardt Aleksander „
Chomiński Aleksander, † maj. Olszewo, wojew. wileńskie.
Cywiński Hieronim, Mitów, Litwa.
Dziewulski Władysław, Wilno.
Ehrenkreutz Stefan, „
Hanusowicz Bolesław, „
Januszewski Wincenty, „
Komar Władysław, Bejsagoła, Litwa.
Korolec Józef, Druskieniki, wojew. białostockie.
Kotwiczowa Marja, maj. Turły, p. Michaliszki, wojew. wileńskie.
Lasocka Adelaida, hr., Wilno.
Lutosławski Wincenty, Kraków.
Niekraszówna Leokadja, Nowogródek.
Olszewska Marja, Wilno.
Oko Jan, „
Piasecki Władysław, „
Polaczkówna Marja, Lwów.
Reicher Michał, Wilno.
Rydz-Śmigły Edward, Warszawa.
Sejmik Wileńsko-Trocki, Wilno.
Sienkiewicz Czesław, „
Staniewicz Witold „
Świda Florjan, maj. Małe Hranicze, p. Kraśne n/Uszy, w. wileńskie.
Truszkowska Marja, Wilno.
Umiastowska Janina margr. „
Wilanowski Bolesław ks. „
Wołodźko Witold, „
Zarewicz Stanisław, Warszawa.
Zawadzki Feliks, Wilno.

E. Członkowie zwyczajni (§§ 8, 10, 11, 12, 13, 14, 20).

Achrem-Achremowiczowa Wanda, Wilno.
Adamus Jan, „
Adolph Władysław, „

Adalberg Samuel, Warszawa.
Aleksandrowicz Jerzy, Lwów.
Andrzejewska Marta, Wilno.
Antoszczuk Stanisław, Swięciany.
Baliński Ignacy, Warszawa.
Bałtrukiewicz Jan, Wilno.
Bańkowski Witold, „
Bazarewski Stefan, „
Bądzkiewicz Juljan, „
Beczkowicz Zygmunt, Warszawa.
Bejnarowicz Klemens, Wilno.
Bekier Edward, „
Bobka Jan, „
Bochwic Stanisław „
Bochwic Wacław, Pińsk.
Bohdanowicz Leon, Paryż.
Bohdziewicz Antoni, Warszawa.
Borkowski Władysław, Wilno.
Borowski Jan, „
Borowski Wacław, „
Bosiacka Anna, „
Bossowski Franciszek, „
Brensztejnowa Jadwiga, „
Brochocki Stanisław, maj. Weresków, pow. nowogródzki.
Broel-Plater Leon ks., Lwów.
Bronicówna Leonja, Wilno.
Bułhak Jan, „
Burhardt Mieczysław, maj. Ostojów, wojew. białostockie.
Buyko Jan, Wilno.
Buykowa Zofja, „
Charkiewicz Walerjan, „
Chmielewska Irena, „
Chmura Władysław ks., Chyrów, wojew. lwowskie.
Chodynicki Kazimierz, Poznań.
Chomiński Ludwik, Wilno.
Chomiński Olgierd, „
Cywiński Stanisław, „
Czarkowska Melanja, Lublin.
Czarnocki Napoleon, Lida.
Czarnowska Marja, maj. Ryzgory, p. Kiemieliszki, wojew. wileńskie.
Czechowicz-Lachowicki Paweł, Wilno.
Czekotowska Marja, „
Czeżowski Tadeusz, „
Czyżewski Romuald, „
Danejko Bolesław, Horodyszcze, wojew. nowogródzkie.
Dąbrowski Tadeusz, Wilno.
Dąbrowski Wacław, Warszawa.
Dembowski Jan, Wilno.

Demby Stefan, Warszawa.
Dmochowski Władysław, Wilno.
Dobaczewski Eugenjusz, „
Domański Zygmunt, p. Iwacewicze. pow. słonimski, w. nowogródzkie.
Dowgiałłowa Helena, Wilno.
Drége'ówna Helena, „
Drużyłowska Julja, „
Dunajówna Marja, „
Dubicka Helena, „
Dziewulski Wacław, „
Ehrenkreutz Zofja Warszawa.
Eiger Marjan, Wilno.
Engiel Mieczysław, „
Eydrygiewiczówna Wacława, „
Falkowski Adolf, Kochanówek, wojew. łódzkie.
Falkowski Czesław ks., Wilno,
Fedorowicz Zygmunt, „
Francastel Pierre, Warszawa.
Gajdzisowa Marja, Wilno.
Gądek Antoni ks., „
Glaser Stefan, Warszawa.
Glixelli Stefan, Bukareszt.
Goławski Witold, Oszmiana.
Gorzuchowski Ksawery, Wilno.
Gostkowski Rajmund, „
Górski Konrad, „
Grabińska Wanda, Warszawa.
Grochmalicki Jan, † Poznań.
Hanusowicz Jan ks. Wilno.
Hiller Stanisław, „
Hirschberg Adolf, „
Hleb-Koszańska Helena, „
Hłasko Marjan, „
Hołownia Władysław, „
Hryniewicz Zygmunt, „
Iwaszkiewicz Janusz, „
Jabłonowski Władysław „
Jackiewiczowa Janina, „
Jackowski Jan, „
Jakubowski Michał, „
Jakubowski Zygmunt, „
Jałbrzykowski Romuald Ks. Arcyb.-Metrop., Wilno
Jantzen Kazimierz, „
Januszkiewicz Aleksander, „
Jasieński Stanisław ks., „
Jasinowski Bogumił, „
Jasiński Zbigniew, „
Jasiński Wacław, † „
Jastrzębski Michał Superint. gener., „

Jastrzębski Stanisław, Wilno.
Jawłowski Hieronim, Warszawa.
Jaworski Iwo, Wilno.
Jeśmanowiczówna Janina, Łuck.
Jędrzejewiczowa Cezarja, Warszawa.
Jodziewicz Aleksander, Wilno.
Jundziłł Adam, „
Jundziłł Zygmunt, „
Kajzer Władysław, Warszawa.
Karpowicz Zygmunt, Wilno.
Kempisty Stefan, „
Klimczycka Henryka, maj. Jabłonka, p. Hermanowicze, w. wileńskie.
Kognowicki Stanisław, Wilno.
Kolbuszewski Kazimierz, Lwów.
Komarnicki Wacław, Wilno.
Koneczny Feliks, Kraków.
Kopeć Witold, Wilno.
Korzon Tadeusz, „
Koschmieder Erwin, „
Kowalenko Władysław, Poznań.
Koźlińska Helena, Wilno.
Krasnopolski Otton, „
Kraszewski Witold, „
Kridl Manfred, „
Krzyżanowski Bronisław, „
Krzyżanowski Jan, „
Kubicka Jadwiga, „
Kulikowski Leon, „
Kuncewiczówna Wanda, „
Lande Jerzy, Kraków.
Lelesz Edmund, Wilno.
Letuvių Mokslo Draugija, „
Limanowski Mieczysław, „
Lipińska Anna, Gniezno.
Lorentz Stanisław, Warszawa.
Lukas Eugenjusz, Nowogródek.
Łapinówna Wanda, Wilno.
Łapińska W., „
Łastowski Wacław, „
Łęska Alina, „
Łęski Włodzimierz, Warszawa.
Łętowski Paweł, Wilno.
Łopaciński Euzebjusz, „
Łowmiańska Marja, „
Łowmiański Henryk, „
Łoziński Konstanty, Nowogródek.
Łubieński Wincenty hr., Wilno.
Łukaszewiczówna Bronisława, „

Łukaszewicz Jeremi, „
Łukowski Ludwik, „
Maciejewicz Stanisław ks., „
Maculewicz Ludwik, „
Makarow Wacław, „
Malecki Jan, „
Malinowski Władysław, Warszawa.
Małkowski Stanisław, Wilno.
Marcinowski Józef ks., „
Marcinowski Klemes, „
Massonius Marjan, „
Meysztowicz Aleksander. „
Meysztowicz Walerjan ks., Rzym.
Michalkiewicz Kazimierz Ks. Biskup, Wilno.
Mienicki Ryszard, „
Mierzeyewski Władysław, „
Miller Antoni, „
Millerowa Lilla, „
Mincer Edward, „
Mineyko Władysław, „
Miśkiewicz Tadeusz, „
Modelski Teofil, Lwów.
Mołochowiec Jan, Wilno.
Mongird Wacław, Łuck.
Monikowski Kazimierz, Wilno.
Morelowski Marjan, „
Mościcki Aleksander ks., „
Mularski Franciszek, „
Muszyński Jan, „
Narębski Piotr, „
Narębski Stefan, „
Narkiewicz-Jodko Ludwik, Nieśwież.
Niewodniczański Henryk, Wilno.
Nowak Edmund ks., Lublin.
Nowicka Helena, Wilno.
Nowicki Paweł, ks., „
Nowicki Władysław, „
Obiezierski Michał, „
Odlanicki-Poczobutt Henryk, maj. Adelkowszczyzna pow. grodzieński, wojew. białostockie.
Olszański Ignacy ks., Grodno.
Opoczyński Kazimierz, Wilno.
Osieczkowska Celina, Paryż.
Oszywa Władysław, Wilno.
Otrębski Jan, „
Papuziński Stanisław, Dzisna.
Panejko Jerzy, Wilno.
Parczewski Józef-Ignacy, Gdynia.
Parczewski Walenty, Wilno.

Paszkowska Zofja, Wilno.
Patkowski Józef, „
Pelczar Kazimierz, „
Perkowski Leon, „
Pigoń Stanisław, Kraków.
Piłsudski Jan, Warszawa.
Piotrowicz Wiktor, Wilno.
Piwocki Ksawery „
Pizło Tadeusz, „
Podwiński Juljan, „
Połubińska Salomea, „
Popławski Ignacy, „
Popowicz Jan, Lwów.
Prüffer Jan, Wilno.
Przewłocka Marja, „
Puciata Leon ks., „
Rackiewicz Oktawjusz, „
Remer Jerzy, Warszawa.
Reniger Szymon, Wilno.
Renigerówna Janina, „
Reuttówna Marja, „
Rodziewicz Wacław, „
Rodziewiczowa Julja, „
Romer-Ochenkowska Helena, „
Rostkowska Janina, „
Rudnicki Juljusz, „
Rutkowski Michał ks., Pińsk.
Rzędowski Henryk, Wilno.
Rybicki Józef, Nowogródek.
Rydzewski Bronisław, Wilno.
Rygiel Stefan, Warszawa.
Ryniewicz Antoni, „
Safarewicz Aleksander, Wilno.
Safarewicz Jan, „
Samulanis Antoni, „
Sawicki Adam ks. prałat, „
Skinder Czesław, Lida,
Śledziewski Piotr ks., Wilno.
Ślendziński Ludomir, „
Sławiński Kazimierz, „
Sokołowska Helena, „
Sokołowski Gabrjel, „
Sokołowski Ludwik, † „
Sokołowski Władysław, „
Songin Józef ks., † „
Sosnowski Stanisław, Wołkowysk.
Srebrny Stefan, Wilno.
Stabryła Edmund ks., Pińsk.

Staniewiczowa Eugenja, Wilno.
Staniszewski Kazimierz, † „
Stasiun Józef, Wilejka pow.
Staszewski Wacław, Wilno.
Strawińska Zofja, „
Studnicka-Gizbert Kozłowska Janina, Grodno.
Studnicki-Gizbert Wacław, Wilno.
Studnicki-Gizbert Władysław, Warszawa.
Sukiennicki Wiktor, Wilno.
Sułkowski Leon, „
Sumorok Juljusz, „
Świaniewicz Stanisław, „
Świątecki Kazimierz, „
Świerzyński Florjan, „
Świda Witold, „
Świdzińska Antonina, „
Świrski Ignacy, ks., „
Swolkień Konstanty, „
Sycianko Czesław, „
Szafnagiel Jan, „
Szakien Bronisław, „
Szakienowa Sabina, „
Szalewicz Władysław, „
Szapszał Hadži Seraja Chan Hachan Karaimów w R. P., Wilno.
Szczerbicki Edward, Oszmiana.
Szczuka Stanisław, Wilno.
Szmurło Jan, „
Sztolcman Gustaw, „
Szulc Paweł, „
Szuszkiewicz Bronisław, Grodno.
Tatarkiewicz Władysław, Warszawa.
Tracewski Cezary, Wilno.
Trzebiński Józef, „
Turkowska Jadwiga, „
Turkowski Tadeusz, „
Turska Halina, „
Turski Ignacy, „
Tuskiewicz Olgierd, Kraków.
Tyczkowski Franciszek ks., Wilno.
Umiastowski Wojciech, m. Stoki, p. Bieniakonie, wojew. wileńskie.
Vorbrodt Stanisław, Sosnowiec.
Wagner Karol, W. Soleczniki, wojew. wileńskie.
Wagnerowa Elżbieta, Wilno.
Walicka Wacława, Warszawa.
Walicki Franciszek, Wilno.
Wasilewski Leon, Warszawa.
Waszkiewicz Antoni, Wilno.
Waśkowski Eugenjusz, „

Wejtko Wacław, Wilno.
Węckowicz Wacław, ,,
Wielhorski Władysław, ,,
Wierzyński Józef, ,,
Wilczyński Jan, ,,
Wiśniewski Piotr, ,,
Władyczko Stanisław, ,,
Wojnowski Jan, ,,
Wolański Adam, ,,
Wołodźko Franciszek ks., ,,
Wróblewski Bronisław, ,,
Wysłouch Seweryn, ,,
Zachwatowicz Stanisław, ,,
Zahorski Henryk, ,,
Zajączkowski Stanisław, ,,
Zajkowski Józef, ,,
Zapaśnik Bronisław, ,,
Zawadzki Adam, ,,
Zawadzki Władysław, ,,
Zawadzki Zygmunt, ,,
Zdziechowski Kazimierz, Raków, wojew. nowogródzkie.
Ziemacki Władysław, Polany, wojew. wileńskie.
Żygmund Antoni, Wilno.
Żabko-Potopowicz Antoni, Warszawa.
Żebrowski Leon ks., Wilno.
Żmigrodzka Ludwika, ,,
Żukowski Józef, Poznań.
Żukowski Piotr, ,,
Życka Ludwika, Wilno.

Przystąpili jako członkowie zwyczajni T. P. N. po dn. 1. I. 1936 r

Buyko Wojciech, Wilno.
Kowalski Edmund, ,,
Łęska Michalina, ,,
Sopoćko Michał ks., ,,
Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Wilnie.
Tomaszewski Władysław, ,,

WILNO
DRUKARNIA ZORZA